

Meðan vit steðga eftir samráðingarúrslitinum við EF

Limaskapur í EF ein ólukka fyri Føroyar!

Í Europa fer í dag fram mest sum ein kapping millum tvær kollveltingar. Ein desentraliserings-kollvelting fyri eystan og ein sentraliserings-kollvelting fyri vestan. Eystan-londini vilja spreingja Moskvaleinkjurnar, meðan vestanlondini vilja skapa eitt nýtt Moskva í Bruxelles skrivur Tórmóður Dahl, verkfrøðingur í tí seinna "Sjónarmiðinum" um spurningin Føroyar-EF.

Í fyrstu greinini vísti hann á tann stóran týðningin tað hevur, at øll Norðurlond standa saman sum ein bólkur í spurningum um EF og tann innara marknaðin. Hann vísti á, at tað ódálkaða rávørutilfeingið í Norðuratlantshavi hevur ógvuliga stórt virði, og hetta vita EF-londini.

Fyrsta samráðingarráðgjafi er av. Menn eru komnir aftur úr Bruxelles sum av torvheiðum. Við sær í taskuni høvdu teir tollfrælsi fyri kongafiskaflokk svarandi til tveir túrar hjá hvalbiartrolarunum.

Eg vóni inniliga at eg fari skeivur, men eg havi ein illavörðan varhuga av at fleiri Stórábeiggjar í hesum landi nú gniggja hendur í fró, tí nú tykst bert ein bjargingarkós mógulig: Limaskapur í EF.

Illavörðir tankar føða ofta enn meira illavörðar tankar, tí knappliga kemur hesin tankin undan kavi: Kann tað hugsast, at somu menn hava teskað í oyruni hjá Stórábeiggjunum í Bruxelles, at nú er tíðin búgvín at kroysta føroyingar inn í EF?

Nei, so illavörðin kann eingin føroyingur vera?

Sjálvur eri eg sannførdur um, at eitt sameint Eystur og Vestur Europa vildi verið eitt risastig fram ímóti tí sameindu veð, vit øll droyma um, men líka sannførdur eri eg um, at hesin vegur ikki gongur gjøgnum EF, so sum hesin felagsskapur er skipaður í dag og við tí "ideologi", sum har ræður. Ja, eg vil fara so langt sum at siga, at limaskapur í dagsins EF vildi verið ein hin størsta vanlukka, ið kundi hent okkara land.

Hví?

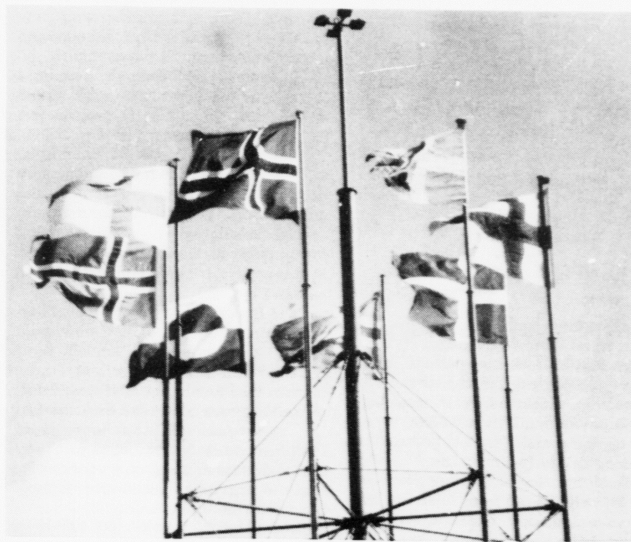
Nú verður sum kunnugt eingin "profetur" í egna landi, so eg skal her lova mær at endurtaka nøkur orð úr einari grein ("Aftenposten" 19. mai í ár) av tí konservativa fyrrverandi norska forsetisráðharranum Kåre Willoch.

Willoch stúrir fyrri, at tann viðgongda liberalismen verður ein "mótasak", nú sosialisman molast sundur og hann heldur, at um kapitalisman —

"fær utvikle seg til et system som lar de sterke trakke på de svake, vil man ikke bare få nye ulykker, men også en ny bølge av anti-kapitalistiske og autoritære økonomiske teorier og ideer".

Nú er tað, ið her verður sagt, neyvan nakað kollveltingarkent nýtt fyrri mong, men tá ein so høgrevendur og altjóða kendur politikari sum Willoch út-talar, at vandi er fyrri at kapitalisman kann "mennast" til eina skipan, sum vil lova teimum sterku at traðka á tey veikur og tí skapa nýggjar ólukkur, ja, tá er talan um kollveltingarkendar nýggjar politiskar tónar.

Í hálvthundrað ár hava Pallebaarnir og Marsonnurnar í Eystur Europa livað í einum gegli, og droymt um frælsi

Enn standa norðurlendsku tjóðirnar, Finland, Svøríki, Noreg, Ísland, Grønland og Føroyar utanfyri EF, tey eiga at vera ein sunnur og sterkur mótpólur til EF í framtíðini eisini heldur Tórmóður Dahl

og "fyrirjattaða landið": Vesturheimin, ið fløðir yvir av øllum Mammons "vælsignilsum". Men nú "perestrojkan" hevur opnað hurðarnar, vilja hesi fólk als ikki steðga tey neyðugu kanska 15-20 árin til livifóturin í hesum londum hevur móguleikar at koma á hædd við hann í grannalondunum vestanfyri — nei, tað skal henda beinanvegin.

Hetta merkir, at í Europa er í dag borðreitt við vanda fyrri ovurhonds stórum kensluløddum ósemjum, sum óivað bert kunnu temjast við hervaldinum, og hvat tað kann hava við sær av nýggjum ólukkum, nýtist mær neyvan at útgreina.

Aframt í nokur heilt fá ár vil tað kanska vera móguligt at tálma teir stóru samanbrestirnar, men tá einans við at framskunda idnaðarframleiðsluna báðumegin uttan fyrilit til eina vaksandi og enn meira umfavnandi dalking av umhvørvinum — men tað vil eisini verða sum at gera klekkju til sína egnu reyv, tí náttúruna hava hesi lond longu troyst til ytsta mark.

At trúgva ella vóna at teknologiurin skal megna at loysa hesar trupulleikar, er rætt og slætt tápuligt. Beiskur royndur lutur prægvar, at tað megnar teknologiurin ikki, og enn dyggari enn

higartil koma vit at ásanna hetta næstu árin og so við og við sum fleiri oljupallar og atomorkuverk koma í rakstur — og ikki minst: sum tíðarinnar tonn tærir verandi pallar, atomorkuverk, evnafroðiligar (kemiskar) verksmiðjur o.s.fr.

Hetta er kósín, vit stýra eftir í dag, og inn í fyrirsitingarmiðdepilin fyrri hesa kós: Bruxelles, stevnir nú okkara samráðingarnavnd fyrri at bidda um tollfrælsi fyrri mat — fyrri okkara fiskavørur, og teir fara at tosa um okkara "special needs" (serligan tørv), meðan fólk í londum kring henda miðdepil liva á hungursmarkinum.

Okkara "special needs" er fyrst og fremst eitt landsstýri og ein tingmanning, sum megnar at kveikja nýggjar vónir í tað fólk, ið býr á hesum klettum, so vit í staðin fyrri "special needs" kunnu vísa á okkara serliga kunneleika og hegni at umsita tað nógv hóttaða tilfeingið, ið livir og grør í Norður Atlantshavinum.

Samanumtikið

Í Europa fer í dag fram mest sum ein kapping millum tvær kollveltingar. Ein desentraliserings-kollvelting fyri eyst-

sjónarmið

Tórmóður Dahl: "Ja, eg vil fara so langt sum at siga, at limaskapur í dagsins EF vildi verið ein hin størsta ólukka, ið kundi hent okkara landi"

an og ein sentraliserings-kollvelting fyri vestan. Eystan-londini vilja spreingja Moskvaleinkjurnar, meðan vestan-londini vilja skapa eitt nýtt Moskva í Bruxelles. "Ganda-orðið" fyrri báðar bólkur er frælsi. Fyri eystan er tað "einstaklinga- og tjóðarfrælsi", sum eru ganda-orðið, meðan tað fyrri vestan eitur "frælsur marknaður". Føgur orð frá einum reðarapalli og í góðum vertskapi, men aftanfyri gliturmyndirnar krógvar seg ein heilt ódrvisi beiskur veruleiki: Í navni frælsisins "traðkar hin sterki á hin veika" (fyrri at nýta orð Willoch's).

Okkara fremsti fiskasølustjóri krógvar ikki burtur, at hann metir føroyskan limaskapi í EF sum einastu bjarging úr øllum trupulleikum, og á seinasta aðalfundi Sjóvinnubankans varð okkum, sum toppurin av kransakökuni, háttíðarliga lovað "milliardiir í studningi" bert vit valdu at gerast limir í EF.

Eru vit og føroyska fiskivinnan í dag í ferð við at verða "lirkað og lumpað" (sum Erlendur Patursson sáli so mang-an tók til) inn í frælsa marknaðarins tvingisilstroyggju?

Vónandi ikki.

Enn standa norðurlendsku tjóðirnar: Finland, Svøríki, Noreg, Ísland, Grønland og Føroyar utanfyri EF. Ein sunnur menningur av Europa í síni heild, og her er sjálvandi eisini hugsað um tey "nýggju" frælsu eystan-londini, hevur fyrri neyðuni, at Norðurlondini nú meira enn nakrantíð áður skapa ein sterkan mótpól til EF. Við "mótpól" meini eg her á ongan hátt eitt "anti-EF" — tvørtur ímóti vil eitt sterkt "Sameindu Norðurlendsku Tjóðir" (SNT) virka sum ein neyðug støðug ábeining ("feed back") á EF-kósina, tá tann viðgongda liberalismen (ella fyrri tann saks skuld: viðgongda socialismen) "traðkar á tey veikur" og ikki minst í sambandi við ta vaksandi náttúruoyðing og dalking frá tungidnaðinum, tí kemiska idnaðinum, kjarn- og kolaorkuverkunum o.s.fr.

Hetta mál er sum skilt tvørpolitiskt — og vit eiga at taka undir við og stuðla øllum teimum systrum og brøðrum okkara í hinum Norðurlondunum, ið nú leita saman fyrri at royna at fremja eitt sterkt Sameindu Norðurlendsku Tjóðir.

Føroyskir ting- og landsstýrismenn bera orð fyrri einans at vera kommunalpolitikarar. Gerið nú hesi orð fyrri skommum og takið eitt rímmar initiativ í hesum sera álvarsama máli.

Tórmóður Dahl